

TEKNOLOJİ VE TASARIM DERSİ

7.Ç.2. Engelsiz Hayat Teknolojileri

Burdur İl Koordinatörleri

Engelsiz Hayat Teknolojileri

Bu ünite de özel gereksinimli bireylere yaşama kolaylığı sağlayan teknolojiler hakkında bilgilendirme bu konuda farkındalık oluşturma amaçlanmaktadır.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREY NEDİR

- Gelişim süresince oluşan çeşitli nedenlere bağlı olarak; dil, hareket, fizik, sosyal ve duygusal gelişimlerinde yetersizlik, yaşıtlarına göre farklılık gösteren ve normal eğitim programlarından yararlanamayan bireylerdir.

KAÇ ÇEŞİTÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREY VARDIR

1. ZİHİNSEL YETERSİZLİK
2. ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ
3. BEDENSEL YETERSİZLİK
4. DİL VE KONUŞMA GÜÇLÜĞÜ
5. İŞİTME YETERSİZLİĞİ
6. GÖRME YETERSİZLİĞİ
7. ÜSTÜN VE ÖZEL YETENEK
8. DİKKAT EKSİKLİĞİ

Engelsiz Hayat Teknolojileri

1. ZİHİNSEL YETERSİZLİK

Zihinsel işlevler bakımından farklılık gösteren kavramsal, sosyal ve pratik uyumsal becerilerde eksiklikleri ve sınırlılıkları olan bireylerdir.

Zihinsel yetersizliği olan bireylerde; dikkat problemleri, hatırlamada güçlük çekme, öğrenme hızlarında yavaşlama, dil ve konuşmada sorunlar, çeşitli sosyal problemlerle karşılaşma gibi bir çok şeyde sıkıntı yaşarlar.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

2. ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

Dili yazılı ya da sözlü anlamak ve kullanabilmek için gerekli olan bilgi alma süreçlerinin birinde veya birkaçında ortaya çıkan; dinleme, konuşma, okuma, heceleme, dikkat yoğunlaştırma ya da matematiksel işlemleri yapma güçlüğü nedeniyle özel eğitim hizmetlerine ihtiyacı olan bireylerdir.

Özel öğrenme güçlüğü olan bir kişiyi anlamak ve onlara eğitim vermek çok güçtür. Çünkü problem gözle fark edilen bir şey değildir.

3.BEDENSEL YETERSİZLİK

Duyusal özellikli olmayan, bedensel sınırlılıklarından ya da sağlık sorunlarından dolayı okula devamları aksayan ya da öğrenebilmeleri için özel hizmetleri, öğretimi ve özel donanımı gerektiren gruptur.

Bağımsız hareket edebilme becerileri, devinimsel koordinasyonları sınırlı olabilir.

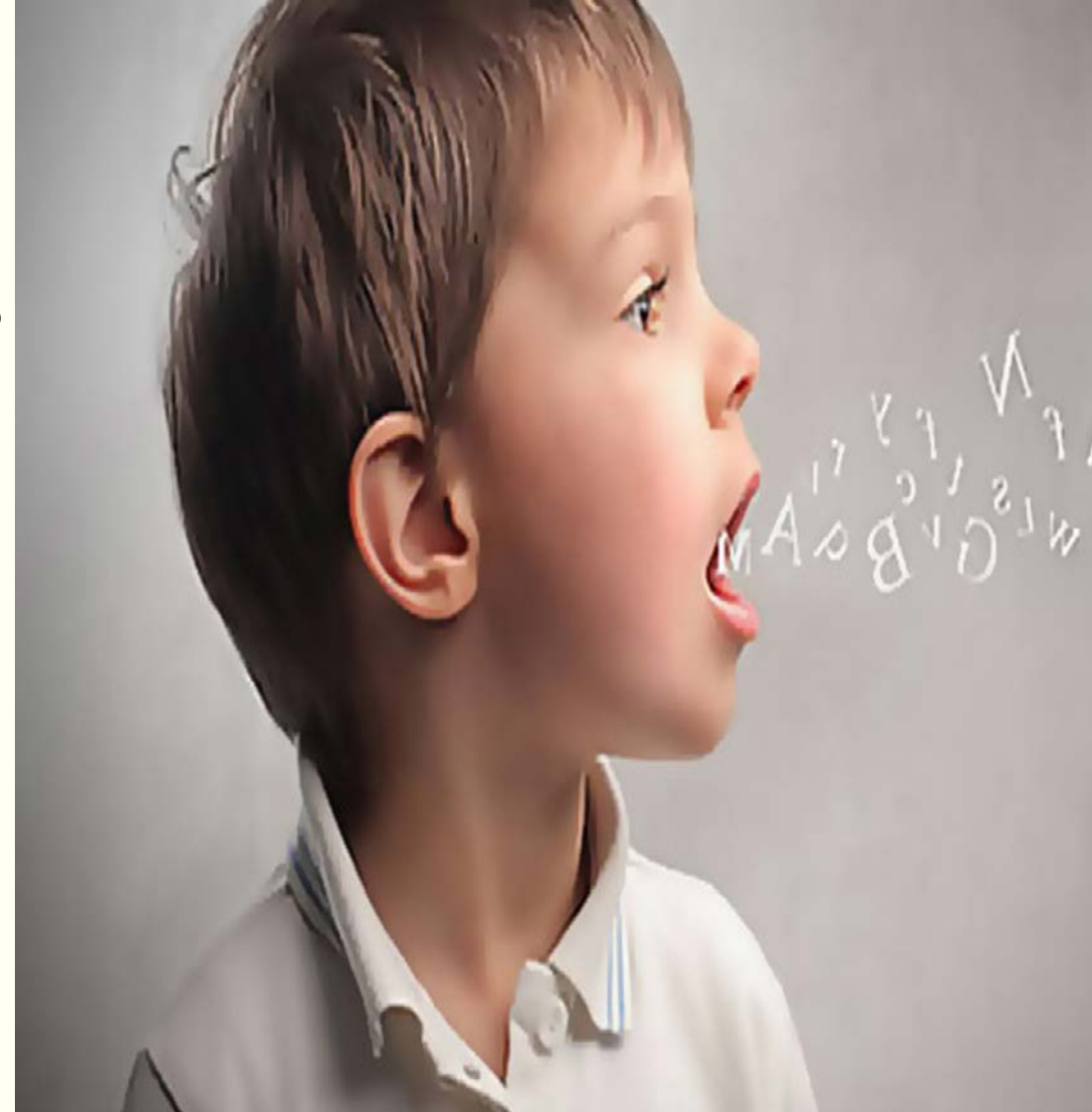

4.DİL VE KONUŞMA GÜÇLÜĞÜ

Konuşmanın akışında, ritminde, tizliğinde, vurgularında, ses birimlerinin çıkarılışında bozukluğu bulunan bireydir.

Sesleri atlarlar ya da düşürürler. Örneğin; “kapi” yerine “apı” ... gibi

Konuşurken istenmeyen jest ve mimikleri kullanırlar.

5. İŞİTME YETERSİZLİĞİ

İşitme duyarlılığının kısmen ya da tamamen yetersizliğinden dolayı konuşmayı edinmede, dili kullanmada ve iletişimde güçlük nedeniyle bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumudur.

6.GÖRME YETERSİZLİĞİ

Görme gücünün kısmen ya da tamamen yetersizliğinden dolayı bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumudur.

Pek çok kas becerisi hareketi yapan kişinin izlenmesi ve taklit edilmesi yoluyla öğrenilmektedir.

Uzun süre aynı yere bakarlar ve farklı bir şekilde gözlerini döndürürler.

7.ÜSTÜN VE ÖZEL YETENEK

Zeka, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren ve bu tür yeteneklerini geliştirmek için okul tarafından sağlanamayan hizmet veya faaliyetlere gereksinim duyan çocuklardır.

Gelişimin tüm alanlarında yaşıtlarını ilerisindedir. Okumayı erken yaşta öğrenirler ve sürekli soru sorarlar, meraklıdırlar.

8. DİKKAT EKSİKLİĞİ

Kişinin yaşına, bulunduğu sosya kültürel duruma göre konsantre olmada güçlük çekme, dikkati sürdürmememe ve dış etkenlerle çabuk dağılma, unutkanlık, dalgınlık, sabır istenen işlerde sıkılma, kaçınma davranışı göstermektir.

Beyindeki bazı yapısal işlev bozuklukları, kalıtım ve çevre etkisiyle görülebiliyor.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN YAŞAMA ZORLUKLARI NELERDİR?

1. MİMARİ SORUNLAR
2. İSTİHDAM SORUNU (İŞSİZLİK)
3. TOPLUM TARAFINDAN DIŞLANMA
4. EĞİTİM SORUNU
5. SOSYALLEŞEMEME SORUNU
6. AİLESİ TARAFINDAN TERK EDİLMESİ

Engelsiz Hayat Teknolojileri

1. MİMARİ SORUNLAR

Yolların, kaldırımların kamu ve özel sektöre ait binaların engellilerin erişimine uygun olmaması

2. İSTİHDAM SORUNU (İŞSİZLİK)

Yapılan araştırmalara göre engelli bireylerin büyük bir çoğunluğu iş bulmakta zorlanmaktadır

Engelsiz Hayat Teknolojileri

3. TOPLUM TARAFINDAN DIŞLANMA

Rehabilitasyon: Rehabilitasyon ve araç-gereç gereksiniminin yeterince karşılanamaması engellilerin toplumla bütünleştirilmesinin önündeki en büyük engellerden birisidir.

4. EĞİTİM SORUNU

Engellilerin çoğu
mimari koşullar nedeniyle
eğitim alamamaktadır

5. SOSYALLEŞEMEME SORUNU

Mimari koşullar nedeniyle evinden çıkamayan engelliler sosyal hayatın içine katılamaz.

6. AİLESİ TARAFINDAN TERK EDİLMESİ

Acı olsa da engelli çocuğu olan bazı aileler çocuklarını ya topluma göstermekten utanmaktalar yada onu terk etmekteeler.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

Özel gereksinimli bireyler yaşamlarında bir çok engel ile karşı karşıya geliyorlar. Bunlardan bazıları;

- Eğitim
- Ulaşım
- Kişisel ihtiyaçlarını giderme
- Bakım
- Güvenlik
- Sağlık vb. engellerdir.

Özel gereksinimli bireyler karşılarına çıkan bu engelleri aşmak için çok çaba sarf etmektedirler.

Duyarlı insanlar olarak bizim görevimiz onları anlamak ve engellerini ortadan kaldırmaya çalışarak onlara yardımcı olmaktır. Bu sorumluluk bilincinde olmamız gerekmektedir.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN YAŞAMA KOLAYLIĞI İÇİN GELİŞTİRİLEN ÜRÜNLERDEN BAZILARI

Görme Engelliler için Braille Akıllı Saat

- **DOT Braille Akıllı Saat**, Braille alfabesini yenilikçi teknolojilerle birleştiriyor. Bu sayede, görme engelliler için gündelik hayatı kolaylaştıran, onların yaşama daha fazla katılmalarına yardımcı olan bir destek sunuyor. Cannes Lions ve London International Awards gibi yarışmalarda tasarım ve inovasyon dalında pek çok ödül alan akıllı saat, geleneksel Braille okuma cihazlarına göre çok daha ekonomik ve taşınabilir bir alternatif.

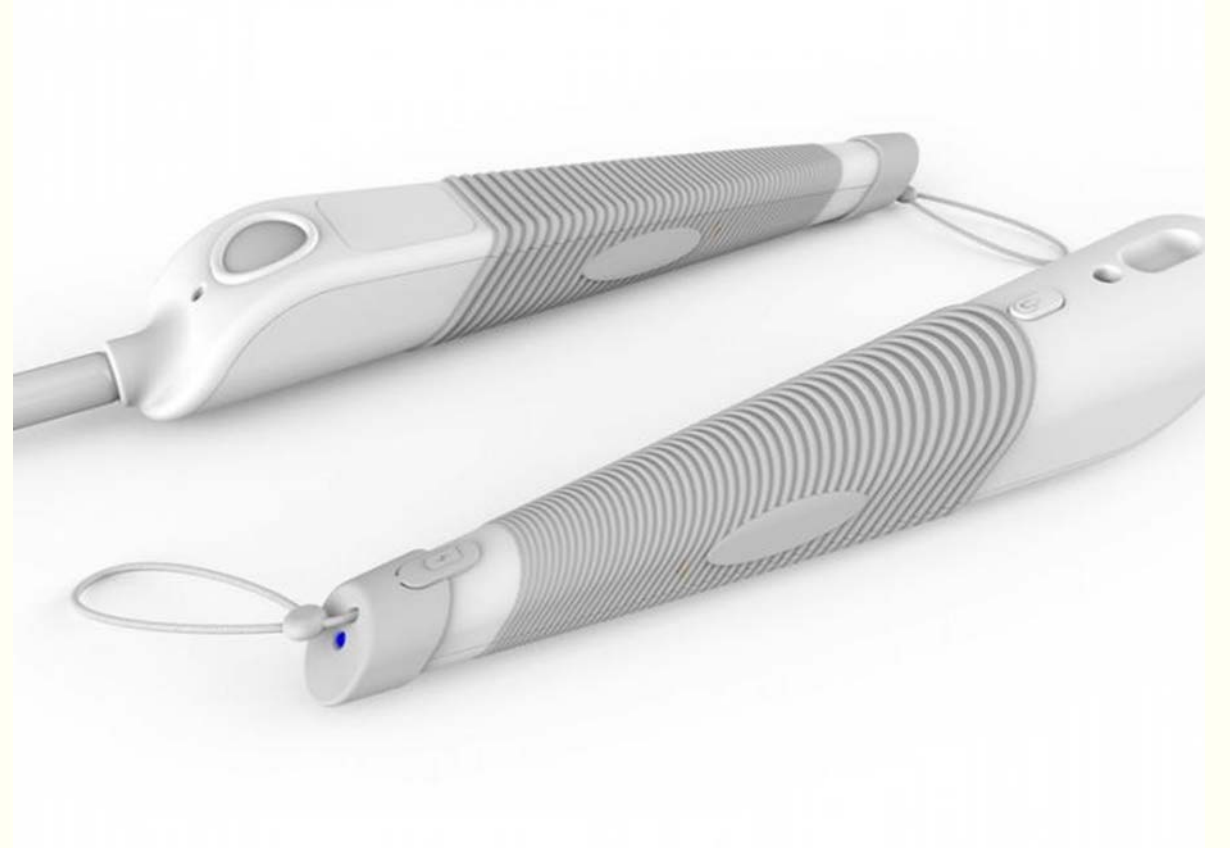
Engelsiz Hayat Teknolojileri

- Handy Park, Engellilere Ayrılan Park Yerlerini Koruyor
- Mescalina'yla ortak bir çalışma yürüten Morelia Belediye Meclisi, Morelia Şehir Ulaşım Merkezi için engellilerin park yerlerini koruyan akıllı cihaz "Handy Park"ı (Pratik Park) geliştirdi. Bir takım teknolojik özelliklerle donatılan bu alet, yerleştirildiği engelli park yerinde haksız yere kullanımı engellemek için bir bakıma gözcülük yapıyor.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

- **Görme Engellilerin Hayatını Kolaylaştırılacak Akıllı Baston WeWalk**
- **Türkiye’de doğan WeWalk projesi ise görme engelliler için hayati önem taşıyan beyaz baston teknolojiyle buluşturuyor. Mayıs ayında Vestel ve YGA iş birliğiyle düzenlenen Engelsiz Hackathon’da doğan bu fikir, Ar-Ge çalışmalarına devam ederek artık kitlesel fonlamayla gerçeğe dönüşme aşamasına geldi.**

Engelsiz Hayat Teknolojileri

- İşitme Engelli İnsanların Müziği Hissedebilmesini Sağlayan Giysi: Sound Shirt
- Sound Shirt, sesleri tercüme ederek titreşimlere dönüştürüyor. Orkestranın çaldığı her bir enstrüman giysiye bağlı bir yazılım tarafından tercüme ediliyor. Tasarım fikri, her insanın müzik dinleme deneyimini yaşamaya hakkı olduğuna inanan orkestraya ait. 6 ay süren araştırma ve geliştirme döneminin ardından tasarım hayata geçirildi.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

Akıllı tekerlekli sandalyeler:

Örneğin akülü sandalye kullanan bedensel engelli bireylerin hayatını kolaylaştıracak sensör uygulamaları önerisi oldukça işlevli görünüyor.

Akülü sandalyede duman sensörü, hareket sensörleri, mesafe sensörleri, optik sensörler bireyin akülü sandalyeyi daha güvenli ve konforlu kullanımını sağlıyor

Engelsiz Hayat Teknolojileri

Engelliler için sesli yazı:

Diğer bir proje ise görme engelli bireylerin Android sistemli cihazlarda erişilebilir bir metin okuma ve düzenleme işlemlerini yapabilmelerini mümkün kılan “Accessible Talkback Editör” yazılımı. Bu yazılımla görme engelli bireyler okumak istedikleri yazıyı sesli olarak duyacak ve düzenleyebilecekler.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

Yürüme Engelliler İçin Araba Tasarımı

Tekerlekli sandalye kullanıcıları için imal edilmiş araç elektrik motoru ile çalışıyor. Engelliler için İngiliz firmaları tarafından tasarlanmıştır. Arka kapısı sayesinde tekerlekli sandalye ile rahatlıkla araç içine konumlanabiliyor. Özel aparatları sayesinde ise tekerlekli sandalye araç içerisinde sabitlenme imkanı sunuyor. Şimdilik sadece İngiltere üzerinden satışı yapılan aracın zamanla dünya piyasasına açılması gündemde.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

Engelliler İçin Yatak Merdiveni:

Tek başına yatakta doğrulamayan hastalara yardımcı olmak için tasarlanmış ergonomik bir merdivendir.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

Engelliler İçin Şiőe Açacağı:

Şiőe açarken zorlananlar ve kapağı kavrayamayanlar için tasarlanmıő mini bir aparattır. Şiőe açacağı sayesinde kapağı kavramadan şiőeleri amak mümkündür.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

- Özel gereksinimli bireylerin yaşama kolaylığı için geliştirilmiş ürünlerin tasarım özelliklerini araştırınız.
- Özel gereksinimli bireyler için yaşama kolaylığı sağlayacak bir ürün çizerek tasarlayınız.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK, DİĞER KİŞİLER TARAFINDAN AZDA OLSA KULLANILABİLEN, OLUMSUZ VE RENCİDE EDİCİ İFADELER

Ne yazık ki toplumumuzda özel gereksinimli bireyler konusu hakkında bilinç neredeyse yok denecek kadar azdır.

Bu bilinçsizlik özellikle günlük hayatımızda toplumumuzun kullandığı bazı yanlış ifadelerde görülmektedir.

Sözcüklere dikkat etmek önemlidir. Bir sözcüğün nasıl anlaşılabileceğini düşünmek önemlidir. Hiç istememize rağmen, kullanacağımız bir kelime karşı tarafı incitebilir.

Oysa sözcükler insanlar arasında en iyi iletişim aracıdır. Bu yüzden kullanacağımız kelimeleri özenle seçmemiz önemlidir.

DOĞRU – YANLIŞ

Engelli – Sakat, arızalı, işe yaramaz, kusuru olan, kader kurbanı

Zihinsel Engelli – Spastik, zeka özürlü, akli yerinden gitmiş

Görme Engelli – Kör gözlü

Serebral Palsi'li – Spastik, kasılan kimse, kasları bozuk

İşitme Engelli – Sağır

Ortopedik Engelli – Topal, kusurlu

Kısa Boylu /Büyüme engeli olan kişi – Cüce

Bedensel Engelli – Yatağa Bağımlı

Engeli olan kişiler – Özürlü topluluğu, özürlü vatandaşlar

Engelsiz Hayat Teknolojileri

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK, DİĞER KİŞİLER TARAFINDAN AZDA OLSA KULLANILABİLEN, OLUMSUZ VE RENCİDE EDİCİ İFADELER

Bir halk otobüsü kaptanının engellilere karşı olumsuz ifadeleri; “Bedava yaşıyorsunuz, yakında devlet size ekmeği de bedava verir” Pazara giden bir kıza otobüs kaptanı “otur evinde ele ayağa dolaşma” demesi

Toplumumuzda; “işsiz güçsüz birine kız verirlerde işi gücü olan birine kör diye kız verilmez” denmesi

Yolda gidersin hayvan gibi kolundan asılırlar. Lütfen kolumu bırakır mısınız deyince de size de iyilik yaramıyor denir.

Geri geri gelen bir araç size çarpar sizde adamlarla tartışırsınız adam “Allah bilmişte sizi kör yapmış” der.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK, DİĞER KİŞİLER TARAFINDAN AZDA OLSA KULLANILABİLEN, OLUMSUZ VE RENCİDE EDİCİ İFADELER

Toplumumuzun çoğunluğu sokakta öyle bir insan gördüğünde “Vah vah yazık yavrucağa!” “Annesine de yazık, nasıl uğraşılır onunla?” gibi sözcükler sarf ederek, bir de yetmezmiş gibi gözlerinin içine içine onları ötekileştirerek bakarak bu olumsuz ifadeleri kullanır.

Biriyle kavga edersin Adam “Allah’ın vurduğuna vurulmaz” der.

Zihinsel engelli bireyin toplama işlemini öğrenememesinin sebebini, farklı bir öğretim yöntemine ihtiyacı var şeklinde açıklamak yerine, zihinsel engelli olduğu için öğrenemiyor şeklinde açıklamak olumsuz ifade kullanmak demektir.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

ENGELLERİ KALDIRMALIYIZ

*Birini anlayabilmek onun için birşeyler yapabilmek
için onun gibi olmamız onun yaşadıklarını yaşamamız mı gerekiyor?
Halden anlamak için sadece insan olmak yetmiyor mu?*

Engelsiz Hayat Teknolojileri

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK, DİĞER KİŞİLER TARAFINDAN AZDA OLSA KULLANILABİLEN, OLUMSUZ VE RENCİDE EDİCİ İFADELERE ÖRNEKLER

ACIMA:

Bu duygusu çok gelişmiş insan türleri her şeye "ay yazık" şeklinde bir tepki verirler, başka tepki bilmezler, hatta buradan yola çıkarak bu duygunun çok gelişmesinin başka duyguların gelişimini engellediği sonucuna bile varılır .

işte bu duygu ortaya çıktığı anda sevgi bitmiş demektir.

ÖRNEK-1

Sokakta bir görme engelli birey gördüğümüzde ay yazık ya şimdi düşecek der isek o özel gereksinimli birey kendini eksik ve kötü hisseder.

ÖRNEK-2

Bir seminerde duyma engelliler için işaret dili ile destekleme yapılıyor ve burada ki özel gereksinimli olmayan bireyler bundan rahatsız olur ve sıkılırlarsa o duyma engelli bireyler bir daha asla ne bir seminere ne de topluma girmek istemezler.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

Engelsiz Hayat Teknolojileri

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK, DİĞER KİŞİLER TARAFINDAN AZDA OLSA KULLANILABİLEN, OLUMSUZ VE RENCİDE EDİCİ İFADELERE ÖRNEKLER

TİKSİNME:

Bir şey, bir kimse, bir düşünce vb. gibi şeyleri kötü, iğrenç veya aşağılık bularak ondan uzak durma duygusuna kapılmaktır.

Ama bazı insanlar bizim gibi bir insan olan özel gereksinimli bireylerden tiksiniyorlar aslında bu dünyanın en yanlış davranışıdır.

ÖRNEK-1

Bir hastanede zihinsel engelli bir bireye bakıp ondan iğrenç bir varlıkmış gibi tiksinen insanlar var.

Aslında onlara bunu düşündüren fikir ne acaba? Özel gereksinimli bireyler masum ve iyi kalpli insanlardır.

ÖRNEK-2

Bir toplumda bedensel engelli bir birey vardır ve bu birey bacaklarından sıkıntılıdır, bazı insanlar o özel gereksinimli bireye bakıp** ah şuna baksanıza çap çup yürüyor. İğrenç** Diyorlar aslında o özel gereksinimli bireyin bacaklarında bir sıkıntı olsa da ondan bu şekilde tiksinen ve onu aşağılayan kişilerin kalbi sıkıntılıdır.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

Engelsiz Hayat Teknolojileri

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK, DİĞER KİŞİLER TARAFINDAN AZDA OLSA KULLANILABİLEN, OLUMSUZ VE RENCİDE EDİCİ İFADELERE ÖRNEKLER

KORKMAK:

Bir hayvandan, bir suçludan, bir bitkiden vb. varlıklardan korkulabilir ama suçsuz, masum zararsız bir insandan bir özel gereksinimli bireyden korkmak için bir sebep yoktur.

Ama bazı insanlar özel gereksinimli bireylere canavarlarmış gibi davranıyorlar aslında onların hiç öyle bir niyetleri yokken. Hatta ağlayan kişiler bile var.

ÖRNEK-1

Görme engelli bir bireyin acilen evden çıkıp bir yere gitmesi gerekiyor. Ama o telaşla sopasını unutuyor. Sokakta hızlıca yürümeye çalışırken bir den bir kız çocuğunun bilmeden üzerine doğru gitmiş. Bu kız çocuğu beni kovalıyor diye ağlamaya başlamış...

Aslında bir yanlış anlaşılma yüzünden o özel gereksinimli birey kendini eksik ve suçlu hissetmiştir.

ÖRNEK-2

Bir toplu taşıma aracında kendine bakılmasından hoşlanmayan bir zihinsel engelli birey vardı. Ama herkesin gözleri o özel gereksinimli bireyde idi ve o özel gereksinimli birey bundan rahatsız olup sinirleniyordu, bağıırıyordu ve orada ki insanlar korkuyorlardı...

Aslında bu duruma o korkan insanlar getiriyordu olayı eğer o bireyin hoşlanmadığı bu işi yapmasalar korkmazlardı.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

Engelsiz Hayat Teknolojileri

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE KARŞI NASIL DAVRANMALIYIZ

Engelli bireyin hayatındaki sorunlar en aza indirilmeye çalışılmalı, sevgi ve saygı gösterilmeli ve hoşgörölü olunmalıdır.

Engeli olmayan bireylere nasıl davranılıyorsa engeli olan bireylere de bu şekilde davranılmalıdır.

Engellerinden dolayı bir ayırım yapmamalı bunu da kendisine belli edilmemelidir. Her insan gibi engellilerde dikkate alınmak ve saygı görmek isterler.

Aşırı ilgi de az ilgi de engeli olan bireyleri negatif yönde etkileyebilir.

Engellilere karşı önyargılı olmamalı, onlar ile ilgili konularda onlar adına karar vermemeliyiz.

Engelli bireyi kendine özgü fikirleri olan, kendi kararlarını kendi veren bir birey olarak görmeliyiz.

Engelsiz Hayat Teknolojileri

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE KARŞI NASIL DAVRANMALIYIZ

Bir engelli yardım istemedikçe gereksiz yere izin istemeden yardım etmeye kalkışmayalım. Sadece yardıma ihtiyacı olduğundan çok eminsek izin isteyerek yardımda bulunabiliriz.

Bazı engelli bireylerin kendilerini ifade etmeleri biraz güç olabilir. Onları dikkatlice dinlemeli anlamaya azami özen göstermeliyiz.

Görme engelli biri ile iletişime geçmeden önce kendinizi tanıtınız.

İşitme engelli ile konuşurken kendisi ile konuştuğunuzun farkına varsın, elinizle işaret edebilir, dikkatini çekmek için omuzuna dokunabilirsiniz.

İşitme engelli ile bağırarak konuşmak, rahatsızlığa sebep olabilir.

Engelleri aşmak unutulmamalıdır ki önce zihinde başlar!

TEŞEKKÜRLER...